

rudaí-beo

Cuireann ár gcéadfaí ceisteanna

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh trí iarraidh ar na páistí fuaimeanna sa seomra a ainmniú, ansin léirigh an múnla cainte le mála mothaithe dúnta: tabhair rud faoi deara, ainmnigh tadhall leis na lámha, abair N'fheadar, féach isteach agus ainmnigh an rud. Ar an léaráid lipéadaithe ar an gclár bán idirghníomhach, cuireann na páistí lipéid ar na súile, na cluasa, an tsrón, an béal agus na lámha, agus síneann an rang méar chuig na baill sin ar a gcorp féin. Téann trí ghrúpa mheasctha ó stáisiún go stáisiún (málaí tadhaill, potaí croite séalaithe agus tráidirí le gloiní formhéadúcháin), ag aithris Tugaim faoi deara... N'fheadar...; ina dhiaidh sin, bíonn potaí bolaidh agus píosaí torthaí nite ann mar sheisiún ar an gcairpéad faoi stiúir an mhúinteora. Críochnaíonn an ceacht le comhrá beirte agus le comhrá gearr tuisceana faoin gcócaire agus faoin dochtúir.

Cuspóirí foghlama

- An chéadfa agus an ball coirp a úsáideadh ag stáisiún a dtugann siad cuairt air a ainmniú
- Rud a thugann siad faoi deara lena gcéadfaí a iompú ina cheist N'fheadar
- Rud rúndiamhrach nó pota a fhiosrú go cúramach lena gcéadfaí

Roimh an gcloigín – ullmhúchán

Seiceáil na liostaí ailléirgí an lá roimh ré. Nigh agus gearr na torthaí (mar shampla úll, banana) agus coinnigh clúdaithe iad. Ullmhaigh trí mhála éadaigh tadhaill le rudaí sábháilte, trí phota croite séalaithe (rís, fáiscíní páipéir, olann chadáis), agus tráidire le duilleoga nó le héadach le scrúdú le gloine formhéadúcháin. Leag amach trí ghrúpa mheasctha ar pháipéar; fág na stáisiúin clúdaithe go dtí go dtosaíonn na grúpaí ag bogadh ó stáisiún go stáisiún.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
málaí mothaithe éadaigh le rudaí rúndiamhracha sábháilte (spúnóg, spúinse, buaircín péine, bloc adhmaid)	3	rang	seomra ranga	trí mhála déanta as stocaí glana le rudaí ón seomra ranga
potaí croite séalaithe le líonadh ciúin (rís, fáiscíní páipéir, olann chadáis)	3	rang	seomra ranga	potaí folmha iógairt dúnta le téip agus líonadh tirim iontu
potaí bolaidh séalaithe le ceapa cadáis (craiceann oráiste, duilleog mhiontais, craiceann líomóide grátáilte glan)	3	rang	ollmhargadh	cupáin clúdaithe le scragall a bhfuil poill bhídeacha ann agus boltanais ón gcistin (arán simplí, craiceann oráiste)
gloiní formhéadúcháin móra téagartha	6	rang	trealamh na scoile	gloine formhéadúcháin amháin don rang ar fad ag stáisiún an radhairc
duilleoga, píosaí coirt nó giotaí éadaigh le breathnú go géar orthu	1	rang	amuigh faoin aer	giotaí éadaigh agus cnaipí ón seomra ranga (cnaipí móra amháin)
píosaí torthaí nite le blaiseadh (mar shampla úll agus banana)	1	dalta	ollmhargadh	cupáin uisce le blaiseadh mura bhfuil na torthaí oiriúnach
cupáin bheaga uisce do pháistí nach féidir leo na torthaí a bhlaiseadh	1	dalta	seomra ranga	is féidir le páistí gan blaiseadh agus fós páirt a ghlacadh sa chomhrá
rochtain ar áit le lámha a ní agus tuáillí páipéir	1	rang	seomra ranga	ciarsúir fhliucha mura bhfuil doirteal in aice an tseomra, agus ansin na lámha a ní i gceart ina dhiaidh sin

Pointe sábháilteachta

Seiceáil na liostaí ailléirgí roimh na torthaí agus na potaí bolaidh. Is é an múinteoir a ullmhaíonn gach rud le blaiseadh agus a dhéanann maoirseacht ar an mblaiseadh ar fad; nigh na lámha roimhe agus ina dhiaidh. Séalaigh na potaí croite; ná bíodh aon fhéachaint isteach ná aon bhlaiseadh gan maoirseacht.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Coinnigh na trí nóiméad éadrom. Iarr trí fhuaim thapa sa seomra, ansin coinneigh an mála dúnta i do lámh agus léirigh go mall: Tugaim faoi deara go bhfuil sé mín agus cruinn. D'úsáid mé tadhall le mo lámha. N'fheadar cad é? Féach isteach agus ainmnigh é, ansin ainmnigh obair an lae inniu. Fág na stáisiúin clúdaithe ionas go bhfanfaidh an fhiosracht beo.
- **Ainmnigh an chéadfa agus an ball coirp:** Oscail an léaráid lipéadaithe sa mhód fiosraithe. Iarr ar pháiste amháin ag an am lipéad a chur ina áit (nó é a tharraingt de réir mar a deir an rang), agus iarr ar gach duine méar a shíneadh chuig an mball sin ar a chorp féin. Abair os ard: cabhraíonn na lámha agus an craiceann linn tadhall a dhéanamh; cabhraíonn an béal agus an teanga linn blaiseadh. Léirigh an múnla cainte uair amháin eile agus an mála fós dúnta.
- **Stáisiún na gcéadfaí:** Glaoigh ar na trí ghrúpa chuig a gcéad stáisiún. Léirigh seal cúramach tadhaill amháin os comhair an ranga, ainmnigh riail na sealanna (úsáideann páiste amháin an mála; féachann na cairde agus a lámha socair), ansin siúil timpeall ag spreagadh Tugaim faoi deara... D'úsáid mé mo... N'fheadar... Bog na grúpaí ar aghaidh go dtí an chéad stáisiún eile thart ar gach dhá nóiméad. Tar éis cúig nóiméad déag, bailigh le chéile iad do na potaí bolaidh (siúil timpeall an chiorcail, bíodh na páistí ag bolú ina mbuíonta beaga), nigh na lámha, bíodh comhrá ann faoi bhlas na dtorthaí, agus glanadh eile le ciarsúir fhlíucha. Coinnigh an boladh agus an blas faoi stiúir an mhúinteora; ná fág riamh iad faoi na páistí agus iad ag bogadh ó stáisiún go stáisiún.
- **Cad a thug sibh faoi deara?:** Comhrá beirte faoi Tugaim faoi deara + N'fheadar amháin. Glac le trí nó ceithre fhreagra ón gcairpéad agus athluaigh an patrún iomlán tú féin: Thug tú faoi deara boladh milis. D'úsáid tú do shrón. Bhí tú ag fiafraí díot féin an oráiste a bhí ann. Más focail aonair amháin atá sna freagraí fós, léirigh an creat dhá chuid arís.
- **Comhrá tuisceana:** Iarr ar pháistí a lámh a chur suas le hinsint cén stáisiún nó cén ball coirp a chabhraigh leo ceist N'fheadar a chumadh. Léigh línte an chócaire agus an dochtúra mar scéal beag, ní mar thráth na gceist. Ceiliúir ceist N'fheadar chúramach amháin ón rang agus coinneigh an chríoch croíuil agus gearr.

Cad ba cheart a fheiceáil

Síneoidh formhór na Naíonán Sóisearach méar chuig na súile, na cluasa, an tsrón, an béal nó na lámha agus inseoidh siad rud fíor a thug siad faoi deara ag stáisiún (mín, gliograch, duilleogach) chomh maith le ceist shimplí N'fheadar (cad atá istigh? cén toradh é?). Ní ainmneoidh cuid acu ach an rud féin; mol iad agus athluaigh an múnla cainte. Stiúir ar ais iad má fhéachann siad isteach sna málaí nó má bhlaiseann siad rud gan an duine fásta; is féidir le duine ar bith nach féidir leis na torthaí a ithe bolgam uisce a ól agus páirt a ghlacadh sa chomhrá faoin mblas.

Míthuisceantí agus idirghabhálacha

- Ní áirítear ach na súile agus na cluasa mar chéadfaí; ní fíorchéadfaí iad an boladh, an blas agus an tadhall. — Ainmnigh na cúig chéadfa ar fad agus sín méar chuig ball coirp gach uair ar an léaráid lipéadaithe agus ag gach stáisiún: Sin boladh le do shrón / tadhall le do lámha.
- Is fusa i gcónaí rudaí troma nó móra a thabhairt faoi deara; níl aon rud le hinsint dúinn ag pota croite ciúin. — Fill ar an mbreathnú cúramach ag stáisiún na héisteachta: tugann pota ciúin leid dúinn fós má éistimid go maith. Athluaigh fuaim bhog amháin a tugadh faoi deara mar cheist N'fheadar.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Síneann an páiste méar chuig an mball coirp air féin nó ar léaráid an chláir bháin idirghníomhaigh agus tú ag ainmniú na céadfa agus ag fí an mhúnla cainte isteach. • Fan in aice leo ar feadh seal amháin ag stáisiún agus tabhair Tugaim faoi deara... dóibh, ionas nach mbeidh orthu ach an cheist N'fheadar a chur leis.	• Spreag dara ceist N'fheadar ag an stáisiún céanna tar éis dóibh rud amháin a thabhairt faoi deara go cúramach. • Iarr orthu a thaispeáint do chara cén ball coirp a rinne an obair.	• Dhá chéadfa a thriail ar phota amháin (é a chroitheadh, ansin an taobh amuigh a mhothú) agus dara ceist N'fheadar a rá. • Rud a thug siad faoi deara a roinnt a théann níos faide ná ainm an ruda (mín agus cruinn, ní spúnóg amháin).

Nasc traschuraclaim

Naisc le súgradh Aistear agus leis an teanga ó bhéal: cothaíonn an múnla cainte Tugaim faoi deara / N'fheadar an comhrá beirte agus athinsint níos déanaí.

